

Nárai Hírmondó

2006/2

Független Közéleti Információs Magazin

Megjelenik negyedévente

Szerkesztették: Marton Melinda, Molnárné Németh Emma, Németh Tamás • Felelős kiadó: Németh Tamás
E-mail: naraihirmondo@freemail.hu • Telefon: 94/314-763

A megújult Nárai Hírmondó új korszakot nyitott a község információs vonalán

Több mint négy év szünet után immár másodízben jut el a megújult arcolatú Nárai Hírmondó az olvasókhöz. A korábbi megjelenéshez képest fényképekkel, kibővített és informatívabb tartalommal, több információval szolgálja a Náraiakat, a hozzánk eljutott nagyszámú vélemények alapján. A tartalmi és formai elvárásoknak úgy gondolom eleget teszünk, vállaltuk azt is, hogy a lapot ingyenesen juttatjuk el minden háztartásba. Mindazonáltal elhatároztuk magunkat a különböző gazdasági érdekcsoportokat szolgáló pártpolitikától is, függetlenítettük magunkat a választásoktól is, a különböző pártok nélkülünk is megtalálták a módját, hogy megszólítsanak bennünket. Ez persze nem jelenti azt, hogy nem akarunk a közügyekkel foglalkozni, sőt a mostaninál inten-

zívebben kívánunk részt venni a közéletben, alapfeladatunknak eleget téve még több közérdekű információval szeretnénk ellátni Önöket. Szeretnénk például a testületi ülésekről, a meghozott határozatokról, az éves költségvetésről adatokat közölni. Persze a testületi tudósítás szakmailag átgondolt, terjedelmében korlátozott, komoly szerkesztői munka kell, hogy legyen, mert nem a jegyzőkönyv kivonatát akarjuk közölni, mert az nem újságírói munka. Ha tehát erre valaki vállalkozik, ígérem közzétesszük!

Németh Tamás

Nemzeti ünnepünk Március 15.

Március 15-e a modern parlamentáris Magyarország megszületésének a napja. Az 1848–49-es polgári forradalom és szabadságharc kezdete, amelynek célja a Habsburg-uralom megszüntetése,

a függetlenség és az alkotmányos berendezkedés kihívása volt, amely ünnep 1989-ben volt először munkaszüneti nap. 1990-től hivatalos nemzeti ünnep, és ezen a napon osztják ki a Kossuth- és Széchenyi-díjakat. E nemzeti ünnepünkre emlékezünk a nárai származású *Ady Endre: Kossuth halálának évfordulóján* című versével.

Ady Endre: Kossuth halálának évfordulóján

Virág borít ma csöndes sírhelyet,
Körötte áll nagy gyászoló sereg.
Élővirágok tarka kelyhein
Mennyi tündöklő, drága gyöngy ragyog! –
Ne szívd magadhoz őket, napsugár:
Egy nemzet hulló könnyei azok!

A gondolat, mely messze elbolyong,
Az érzés mind, mi szívünkben zsi bong,
Megtér, megáll a néma sír körül.
E néma sír sok álmod visszahoz,
Mert benne a mi vérző, hű szívünk:
Kossuth Lajos nagy szíve porladoz.

Kossuth Lajos... mennyit jelent e név!
Szeretetet, bízó, honfi reményt,
Szabadságot, mely világot megvált,
Bosszút, melynek órája ütni fog!...
Kijelentés, ezerszer szent e név,
Egy nép szívében élő nagy titok!...

Mely ég küldött, Te szent Apostolunk,
Mídon meghalni készült szép honunk?
Elállott már e nemzet szívverése,
Az égtől várt csak megváltó csodát:
S te megjelentél, testté lett vágyunk,
Kivíttad a nép igazát, jogát!

Te izentél – így mondta azt a dal.
És követett reménnyel a magyar!
Te fényesebb tetted hírnevét,
Mint a küzdelmes, zordon századok,
Te szabadságot adtál hazádnak!
...És az neked csak egy sírt adhatott...

Nem! Néked adta reményét, hitét,
Teérted égő, szerető szívét!
Téged minden magyar szívébe zárt,
A síri hant csak tested fedte el:
Téged szívünknek vágya termett,
Szívünkben van Néked szentelve hely!

A nap heve nem vész el. Hiába
A langy eső sem ömlik a tájra:
Ha lesz oly kor, hogy a népek előtt
A nemzet és haza összeomolt
S nem lesz *hon*, csak *világ* – a magyarnak
Lesz hazája, mert Kossuthja volt!...

Nyugodj békén, hazánk Apostola!
Nem fog feledni hű néped soha!
A szeretet örök cél és erő,
El nem veszi sem a jövő, se' mult –
Ki szeretett úgy, mint Te szerettél,
Akkor is él, ha már a sírba hullt!...

...S ha mégis lenne kor vagy nemzedék,
Mely elfeledné a Kossuth nevét –
Ne éljen akkor igaz hazafi,
Vagy hogyha él, tagadja meg hitét
S átkozza meg – bár szíve szakad meg –
Szentségtörő, hálátlan nemzetét!...

2

A tavasz
hírnökei

4-5

Egészségügy

6

Véleményem
szerint

9

Mesélő
krónikái

11

Olvasók
fóruma

A tavasz hírnökei

Meguntuk a telet, jólesik a kikelet sugarainál keresni a természet megújulásának első jeleit és várni a tavasz virágait. Nézzünk egy csokorra valót azokból, amelyeket mi is ültethetnénk:

Téltetemő: már a hó alól kandikál elő sárga fejcskéjével és galléros levelével.

Török hóvirág: a mi hóvirágunknál 2 héttel korábban virágzik, szélesebb levelű és nagyobb virágú faj. Alcsúton a József nádor-féle kastélyparkban gyönyörű mező látható belőle a fák alatt.

Tavaszi tóziké: fehér harangjai sárga foltokban végződnek. A Répce-völgyében természetesen előfordul, és méltán vagyunk büszkéek e védett fajra.

Sáfrány: a levele ezüst csíkos, felálló virágkelyhei többféle színűek lehetnek. A korábbi a sziklakerti, a későbbi virágzású pedig a tavaszi sáfrány. Ezek havasi, fehér virágú testvére védett növényként

Hóvirág

sfordul elő Kőszeg-hegylán. fordul elő Kőszeg-hegylán.

Hunyor: fehér és bíbor virágúak a legszebbek, de vidékünkön a zöldessárga kisvirágú hunyor fordul elő, pl. az oladi erdőben.

Kankalin vagy primula: a tavasz legbájosabb virága ráncos leveleivel és ülő vagy hosszabb száron elhelyezkedő virágai többféle színűek lehetnek. Vidékünkön a szártalan kankalin citromsárga virágai virítanak a gyepekből vagy az erdők avarjából.

Nárcisz: sokféle faja márciustól májusig díszlik. Egyes vagy csokros virágú, pártás, trombitás vagy csupros virágú, szimpla vagy telt. A fehér csillagos nárciszból, a temetőben szép állományt láthatunk. Ha valaki Hollandiában jár és sikerül elmennie tulipán- és nárciszmezők között, vagy a páratlan hírű Keukenhofba, akkor érti meg igazán miért kertészeti nagyhatalom Hollandia.

Tulipán: virágtípusát tekintve nagyon népes család. Van liliomvirágú, rojtos szirmú, papagájvirágú, teltvirágú, Darwin, Triumf, viridiflóra és több botanikai faj. Magyaros virágnak tartjuk, de azokból a régi botanikai fajokból a kertben szinte már semmit nem találunk (*turkesztáni, erdei tulipán*). Batthyány Boldizsár idejében egy-egy új fajtaért annyi uncia aranyat adtak, mint amennyi a hagyma súlya volt.

Fürtös gyöngyike: kék buzogányszerű szimpla vagy telt virágai kedves egyszerűségükkel gyermeki virágok közé tartoznak.

Jácint, nősziromok, szellőrózsák, liliomok, puskiniák és csillagvirágok, mind-mind a természet szép megtestesítői a kertekben, parkokban.

A hagymás-hagymagumos növények mellett nagy figyelmet érdemelnek a **rózsák** is, amelyek 4 ezer év óta minden kultúrában kedvesek voltak. A kínaiak, indiaiak, perzsák, görögök és rómaiak mellett az arab-mór-izlám kultúrkörben kiemelkedett jelentőségük. Megközelítőleg 20 ezer fajtájuk van. Az első teahibridet 1867-ben állították elő. A virágtípus szerint lehet szimpla, féltelt vagy francia rózsza, telt, valamint peóniavirágú vagy angol rózsza. Fajtcsoportjai szerint szoktuk legtöbbször emlegetni és alkalmazni őket:

- parkrózsza (*díszcserjeszerűen széthajló bokrú*)
- kúszórózsza vagy talajtakaró rózsza
- futórózsza, amelyet virágrács, fal vagy pergola mellé ültetünk
- teahibrid rózsza nagy és nemes virágaival a legszebb vágórózsák csoportja
- floribunda rózsza kicsivel kisebb virágú, mint a teahibrid
- polyantha rózsza a tipikus ágyásrózsza csoportos virágaival
- mini vagy cserepes rózsza edényekbe, sírokra és virágos cserepesként ültetve kedves virágdísz.

Metszésüket fajtcsoportonként kell értelmezni. A tearózsát 2-4 szemre, a floribundát 4-6 szemre, míg a polyanthát 8-12 szemre szoktuk metszeni tél végén. Gyakran találkozunk törzsos rózsával, amely teahibrid vagy floribunda szokott lenni. E kedves növénynek több betegsége és kártevője van, de a folyamatos törődést bőven meghálálja. Márciusban és április első felében ültethetjük tápdús, lazább talajba és napos helyre. Kevesen tudják, hogy Márk Gergely magyar rózsanesemítőnek közel 400 fajtája van, köztük olyan aranyérmes, mint a Szent Erzsébet, a Szent Margit, a Kodály Zoltán emléke. Remélhetőleg néhányat a Premontrei Gimnázium vagy a Ferences kolostorkert helyreállításánál sikerül megismertetnem a szombathelyiekkel is.

Most van a **gyümölcsfák** és **csemegeszőlő** ültetési és metszési ideje is. A gyümölcsfák közül újabb az orsó, a karcsú orsó, a mc. intos típus (*oszlopos*), és a sövényformák divatosak. A fajták megválasztásánál a porzófajtákra és öntermékenységre figyeljünk a betegségeknek való ellenállásuk mellett. Különösen figyeljünk a virágmonília (*meggy, cseresznye, kajszibarack*), amely nem csak a fát forrasza le virágzás végén, de a gondoskodó gazdát is! Nálam ellenálló meggyfajtának bizonyult a Csengődi meggy, érdemes lesz felkarolni!

Környezetvédelem a javából, hogy miként és kinek sikerül a választási programjában megjeleníteni a **génkezelt növényfajták tilalmát**, amelyet a nagy haszon reményében hazánkba is szerezne meg honosítani amerikai cégek és európai-magyar „segítőik” egyenlőre **kutatási célból**. Ez olyan, mintha biológiai atombombát engednék robbantani a Kárpát-medencében. Nem tudjuk a végét, a következményeket, csak az elejét. Egy határon beengedett vagy becsempészett génkezelt növény (*kukorica, szója, paradicsom stb.*) a szabad ég alatt virágporán keresztül a nem kezelt társaival érintkezve bejut ezek szervezetébe is. A növény-állatember táplálékláncon keresztül nem kerülhető ki maga az ember sem! Kell-e nekünk biológiai Hirosima? Európában, Spanyolországban már van génmódosított termesztés. Nálunk eddig még nem volt, sőt Ausztriával, Svájcjal, Olasz-országgal stb. együtt jó lenne GM-mentes (*génmódosítástól mentes*) övezetté lenni, ha egyáltalán megkérdeznék bennünket! Tényleg igazzá válik az EU által nekünk szánt szerep? Jó tavaszi kertészkedést, gondolkodást és gyönyörködést kívánok!

Mesterházy Tihamér
táj- és kertépítész-mérnök, tanár

Tóziké

Tisztelt Olvasók!

Öröm számomra, hogy a kiadványban is beszámolhatok a lakosságot érintő kérdésekről. Próbálunk minden eszközt megragadni, melyben első kézből értesülhetnek a településen élők az Önkormányzat munkájáról, a pénzügyi helyzetünkről, fejlesztési tervekről, elképzelésekről és az egyéb olyan hivatali eseményekről, melyek a közösséget foglalkoztatják. A Vas Népe újságban alkalmanként megjelenő cikkek, a lakossághoz szórólap formájában eljuttatott tájékoztatók, a falu TV képűsága mind a korrekert tájékoztatást szolgálják. Ennek ellenére sok esetben hallok visszajelzéseket, hogy másod-, harmadkézből, szájról szájra terjedő hírek keringenek a településen. Óhatatlanul is, de ezek a hírek, pletykák a konkrét tényeket ritkán tartalmazzák. A valós mondanivalót már átfogalmazva, kicsit elvéve belőle, kicsit hozzátéve terjesztik tovább. Nem célszerű egy település önkormányzatát, vezetését és munkáját a szóbeszédre alapozva megítélni, és úgy állást foglalni, hogy a másik félnek lehetősége sincs a megnyilvánulásra. A Polgármesteri Hivatalban mindenkinek lehetősége van az Ót, vagy a települést érintő kérdésekről tájékozódni. Akár szóban, akár írásban mindenki hiteles tájékoztatást kaphat. Sajnálatosan vannak olyanok a településen, akik nem a konstruktív munkát részesítik előnyben, fő céljuk a vezetés és az önkormányzati munka akadályozása. Ennek ellenére ugyan több munkával és erőfeszítéssel, de céljainkat megvalósítjuk és minden eszközzel azon fáradozunk, hogy a településünket fejlesszük. A község vonzereje, a lakosság növekedése hasonlóan az üzletekhez, az ún. „szolgáltatási színvonalától” függ. Nem közömbös az ide költözők számára, hogy hova és milyen körülmények közé tudnak letelepedni. Egyáltalán legyen hely, ahová le tudnak telepedni. Az itt élők érdekét figyelembe véve a település jövőjét alakítjuk. Próbálunk javítani a napi problémákon, de legfontosabb feladatunk az előrelátás és egy élhető település felépítése. A cél megvalósítása több úton és talán több módon is elérhető. A polgármesterségem alatt úgy

érzem az egyik legjobb úton haladunk a céljaink megvalósítása érdekében. Eddig is számos, a lakosság érdekeit szolgáló lépést tettünk. Az idei fejlesztéseink az itt élők kényelmét és a falukép szebbítését szolgálják. Az idei évben is mintegy 25-27 millió Ft értékű fejlesztéseket terveztünk be. Április elején lecseréljük az óvoda tetőszerkezetét, új léceztést, cserépfedést és esőcsatornát kap az épület, a mennyezet hőszigetelését is elvégezzük. Ezt követően a kultúrház teljes tetőszerkezetét cseréljük le. A régi palafedést és tetőszerkezetet elbontjuk, az épület új tetőszerkezetet, cserépfedést, bádogozást kap és a földemet is hőszigeteljük.

Rövidesen folytatjuk a település utcafelújítását. Idén a Tópart utca, Árpád utca és a Kossuth utca mellékága lesz kicserélve. Mind a három utca idén 2 rétegű felületi zárást kap. Tavasszal felújítjuk az óvoda külső homlokzatát. Nyílászáró csere, a homlokzat hőszigetelése és színezése fog megtörténni. Szébbítve a faluképet a faluközpontban a villanyoszlopokra virágládákat teszünk ki, a temetőbe az idősek kérésére 5 padot helyezünk el. A következő évekre gondolva megrendeltük a faluközpont átfogó felújítását célzó tervek elkészítését és engedélyezését. Ezek mellett kisebb karbantartási munkákat tudunk elvégezni, és természetesen a település összes intézményét fenntartjuk és üzemeltetjük.

Végezetül ismét megköszönöm a lehetőséget, hogy közölhettem gondolataimat. Remélem, készül interjú a falu jegyzőjével és kultúrvezetőjével, óvoda vezetőjével is, hiszen sokakat érdekel a hivatali és közösségi élet kérdése is.

Stifter Attila
polgármester

Természetesen az első számban közzétett felhívás, és az azt megelőző személyes felkérés a falu jegyzőjére, kultúrvezetőjére, és az óvoda vezetőjére nézve továbbra is érvényes, amennyiben eljuttatják felénk írásaikat, ahogy eddig, úgy a következőkben is nagyon szívesen leközzöljük!

szerkesztők

Természeti örökségünk – a nárai sárgaliliom

A múltkori számunkban közöltük Mesterházy Tihámér írását, amelyben többek között az egyik növényritkaságunkról, a sárgaliliomról írt. Szeretnék ehhez további gondolatokat hozzáfűzni, hogy bár a náraiak előtt régóta ismert volt a Zsidu-réten található virág, rendszeresen szedték is, amit a falubeliek erdei, ill. vadliliumnak hívtak, nem is tudván, hogy ez a hely a sárgaliliom egyik legnagyobb magyarországi állományának élőhelye. Fontos kiemelni, hogy a csákánydoroszlói születésű néprajz- és természetkutató Csaba József – akit a pártállam mellőzött, ezért kényszerűségből a Nárai Állami Gazdaságnál mint statisztikus dolgozott – fedezte fel az élőhelyet florisztika számára 1957-ben. A terület megyei védetté nyilvánítása 1976. január 20-án következett be, majd pedig 1992-ben a területet országosan is védetté nyilvánították.

Csaba József haláláig tagja volt a Magyar Néprajzi Társaságnak, a Magyar Madártani Egyesületnek, az Országos Erdészeti Egyesület Mikológiai Szakosztályának, a Vas megyei Környezet- és Természetvédelmi Munkabizottságnak, a Magyar Madártani Intézetnek, és többek közt a szombathelyi Savaria Múzeumnak is. Összesen 203 cikke, közleménye és tanulmánya jelent meg 23 folyóiratban. 1903. július 1-jén született Nagycsákányban, 1983. október 30-án este agyvérzést kapott, de a gondos orvosi beavatkozás ellenére másnap elhunyt. Gyűjtőmunkájával a botanikában nevet szerzett tudós szülőföldjén Csákánydoroszlóban nevével ma utca, művelődési ház és egyesület őrzi.

Úgy gondoltuk, hogy a község ezen páratlan természeti adottságait, „Nárai védett növénycsodái, a természet ékszerai”-t, építészeti örökségünket (*a most felújított templomot, a Náray-Szabó sírkápolnát, az Eörsy-kastélyt és a műemlék barokk kápolnát*), valamint a község szellemi örökségét szeretnénk egy rövid, színes kiadványban 2500 példányban megjelentetni, **Nárai üdvözi Önt!** címmel. A felvetés azért is aktuális, mert a községen halad át az országos Kéktúra útvonal, amelyen évente gyalogosan, kerékpáron, és személgépkocsival nagyon sokan haladnak keresztül anélkül, hogy tudnának rólunk valamit. Sajnos még többen vannak azok, akik elkerülik a községet, mert semmit sem tudnak rólunk, ők többnyire a jáki templomot, és a Vas-hegyet keresik. Ezen szeretnénk változtatni, ezért felépítettünk egy ún. *Településmarketing tervet*, melynek első lépéseként 2006. március 2-án pályázatot nyújtottunk be a Vas Megyei Közgyűlésen belül működő Vas Megyei Önkormányzat Idegenforgalmi Bizottságához vissza nem térítendő támogatás elnyeréséhez a már fent említett kiadvány megjelentetéséhez.

Amennyiben pályázatunk pozitív elbírálásban részesül, akkor már az idén nyáron megjelenhet a kiadvány, és ezek után ingyenesen hozzáférhető lesz bárki számára a Vas megyei turisztikai irodákban, valamint a községben is több helyen.

Németh Tamás

Tisztelt Olvasók!

A daganatos betegségek ugrásszerű megemelkedése adta számomra az ötletet, hogy a rák megelőzéséről írjak.

A rák rettegett betegség, szinte minden emberben felmerül időnként a félelem, de gyorsan elhessegeti az ijesztő gondolatot.

Sokan vannak azonban, akiknek családjában halmozottan fordult elő a betegség, és ezért állandóan szoronganak. Úgy érzik, nem kerülhetik el végzetüket: csak idő kérdése, hogy mikor lesznek rákosok.

Először is szögezzük le: a rák maga nem öröklhető. Tagadhatatlan azonban, hogy az öröklött (*genetikus*) hajlamnak szerepe lehet a betegség kialakulásában. A hajlam azonban nem végzetes! Sok mindent tehetünk egészségünk megőrzésére, a rettegett kór megelőzése érdekében. Ha egy betegséget meg akarunk előzni, jó lenne minél pontosabban tudni az okát. A rákról azonban csak azt tudjuk biztosan, hogy nem egyetlen ok következtében alakul ki, hanem több tényező együttes hatásának következménye. Ezek közé tartoznak az ún. rákkeltő (*karcinogén*) anyagok, a sugárzás, de szerepe van az étrendnek, az immunrendszer állapotának, sőt bizonyos lelki tényezőknek is. Ezek egy részét nem, vagy alig-alig tudjuk elkerülni. A forgalmas, szennyezett levegőjű városrészekben lakók is kénytelenek levegőt venni. Elkerülhető azonban a dohányzás, mely jelentősen növeli a tüdő- és gégerák gyakoriságát. A kozmikus háttérsugárzásnak valamennyien ki vagyunk téve. A kilyukadt ózonsztréteg a korábbinál jobban átengedi az ibolyántúli sugarakat. Ezért kerüljük a túlzott napozást, mert az fokozza a bőrrák veszélyét. Csak nemrégiben kezdték az étrendet, a táplálkozást a rák lehetséges okai közé sorolni. Kimutatták, hogy összefüggés van néhány – főként emésztőszervi – rákfajta előfordulása és az étrendben szereplő zsír mennyisége között. Úgy tűnik, a súlyfelesleggel rendelkező egyének is fogékonyabbak a megbetegedésre. Mindenesetre táplálkozunk

minél egészségesebben, fogyasszunk sok vitamin- és rosttartalmú zöldséget, gyümölcsöt, csökkentjük a zsír mennyiségét. Súlyfeleslegünkötől egyébként más szempontból sem árt megszabadulni.

A genetikus hajlam és a környezeti tényezők hatásának különválasztása korántsem egyszerű, egyértelmű dolog. Ugyanis az, hogy egy családban halmozott a rák előfordulása, még nem feltétlenül jelenti azt, hogy öröklött hajlamról beszélhetünk. Hiszen a család tagjai ugyanazt a levegőt szívják, ugyanazt a vizet isszák, és legalábbis hasonló módon táplálkoznak. Mindenesetre azok, akiknek a családjában több rákbetegség fordult elő, fokozottan figyeljenek az egészséges életmódra. Az immunrendszer rendkívül fontos szerepet játszik a rák kialakulásában. Mindenkinek a testében képződnek ugyanis időről időre kóros sejtek, ezeket azonban a megfelelően működő immunrendszer azonnal felderíti és megsemmisíti. Az immunrendszer gátolt, csökkent működése viszont nagymértékben elősegíti a rák kialakulását. A stressz pedig hozzájárulhat az immunrendszer gyengüléséhez, s ezáltal a rák kialakulásához. Számos daganatos beteg számolt be arról, hogy a rák felfedezését megelőző fél-két évben valamilyen súlyos lelki trauma érte (*pl. közeli hozzátartozó – főként házastárs vagy gyermek – halála, válás, nyugdíjazás, munkanélküliség stb.*).

Mivel a rák kialakulásában közrejátszó valamennyi tényezőt nem kerülhetjük el, rendkívül fontos a minél korábbi diagnózis. Sokan úgy vélik, hogy a rák diagnózisa egyenlő a halálos kimenettel. Éppen ezért – annak ellenére, hogy szoronganak, aggódnak egészségük miatt – struccpolitikát folytatnak: gondosan kerülnek az orvost, nehogy „véletlenül” találjon valamit. Pedig az idejekorán felfedezett betegség az esetek túlnyomó többségében gyógyítható! Igen ám, de az „idejekorán” azt jelenti, hogy a betegséget lehetőleg még a tünetek, panaszok kialakulása előtt fel kell fedezni. Erre szolgálnak a szűrővizsgálatok. Szűrőssel ugyanis az egészen korai, ún. 0 stádiumú rákot is fel lehet fedezni, amikor a gyógyulás valószínűsége csaknem 100%.

Dr. Nedeczky Alajos
házi orvos

Tisztelt Olvasók!

Ígéretemhez híven ismételtelen jelentkezek egy általam fontosnak tartott témával: a 2006. január elsejét követő új védőoltási rend ismertetésével. A változtatás okai pedig a következők voltak:

1. A Pertussis (*szamárköhögés*) elleni vakcina sejtes elemeket tartalmazott, ami bizonyos idegrendszeri megbetegedéseknél (*pl. epilepszia*) görcsrohamot provokálhatott az oltást követően. Az új oltóanyagnál ez kizárt. Megjegyzem én ilyen reakciót még nem tapasztaltam.

2. A gyermekbénulás ellen az OPV oltást, a szájon át adható Sabin cseppeket adták, ami a szervezetbe természetes úton, a nyálkahártyákon keresztül jutott be és nagyon hatékonyan bizonyult. Változtatásra azért volt szükség, mert a távoli jövőben az OPV (*Orális Poliomielitis Vaccina*) cseppek virulenssé válhatnak, és ezáltal megbetegedéseket okozhatnak. Az új vakcina az IPV: Inaktivált Polio Vaccina.

3. Az új oltóanyagok több komponensűek mint elődeik voltak, ezért bejuttatásuk kevesebb injekcióval történik, ami a betegeket kíméli.

Szeretném megnyugtatni a tisztelt szülőket, hogy a régi oltások is kiválóak voltak, hatékonyak és szövődménymentesek. A magyar

oltási rend világviszonylatban (!) is példamutató volt, és remélem az új oltóanyagokkal is hasonló eredményeket érünk el. Az új vakcinákat is már hosszú ideje használják sikeresen Nyugat-Európában.

Az új oltási rend a következő:

1. BCG/TBC elleni oltás: 0-6 hét (*újszülött osztály*)
2. Infanrix IPV + HIB: 2 hónapos korban
(házi orvos által adott oltások)
3. Infanrix IPV + HIB: 3 hónapos korban
4. Infanrix IPV + HIB: 4 hónapos korban
5. MMR: 15 hónapos korban (*Priorix*)
6. Infanrix IPV + HIB: 18 hónapos korban
7. Infanrix IPV: 3 éves korban
8. Infanrix IPV: 6 éves korban
9. Di-Te: 11 éves korban (*iskolaorvos*)
10. MMR revakcináció: 11 éves kor (*Piorix*)
11. Engermix B: 14 éves korban

A korábban született gyermekeknél bizonyos átmeneti oltási séma alkalmazandó, amely nem befolyásolja az oltások hatékonyságát. Az oltások idejéről a szülőket a védőnő, illetve a házi gyermekorvos folyamatosan tájékoztatják. Végül a vakcinák az alábbi betegségek ellen nyújtanak védelmet:

BCG: tuberkulózis elleni oltás (*Bacillus Calmette Gerau*)

Infanrix: Diphtheria (*torokgyík*), Pertussis (*szamárköhögés*), Tetanus (*merevgörcs*), IPV (*gyermekbénulás*)

HIB: Haemophilus B baktérium elleni oltás

MMR: Mumpsz, Morbilli (*kanyaró*), Rubeola (*rózsahimlő*)

dT: Diphtheria (*torokgyík*), tetanusz (*merevgörcs*)

Enerix B: Hepatitis B (*fertőző májgyulladás B típusa*)

A felsoroltak a minden gyermeknek kötelezően adott ingyenes védőoltások. A fentiekén kívül, még rendelkezünk vényre felírható/

választható védőoltásokkal, melyekről szívesen adok tájékoztatást a szülőknek.

Köszönöm figyelmüket:

Dr. Halász Ernő

gyermekgyógyász háziorvos

csecsemő és gyermekgyógyász szakorvos

A gyermeknevelésről...

Nemrégiben utaztam a vonaton, egy fiatal anyuka és óvodás kislány ült a mellettem lévő ülésen. Az anya újságot kezdett olvasni, a gyermek beszélgetni szeretett volna: „Képzeld anyu, az oviban...”. Az anya egy „ühum”-öt válaszul olvasott tovább. A gyermek még tovább próbálkozott, de a nő végül megunt, elővette mobiltelefonját és a fiú kezébe nyomta. Ettől kezdve „csend” lett. Legszívesebben rászóltam

volna az anyára: Vigyázzon, most kezd el építeni a falat kettőjük közé!

Sokszor tapasztalom azt is, hogy sok szülőnek könnyebb a gyermeket a TV vagy a videó elé ültetni, mint beszélgetni, foglalkozni a kicsivel. Egyszer aztán csak azt veszi észre a szülő, hogy a gyerek „bezárkózik” és kamaszkorára vajmi keveset tud róla. Nem tudja hol, mivel és legfőképp kikkel tölti az idejét. Tudom, erre sokan azt mondják: „Nincs időm, sokat kell dolgoznom. Kell a megélhetésre, a gyerek iskoláztatására, különórára, hiszen érte teszem, hogy mindent megadhassak neki.” A legfontosabbat azonban mégsem tudja megadni: saját magát, a jelenlétét. Ezek a gyerekek szeretethiányban szenvednek. A szülő közelségét, feltétel nélküli elfogadó szeretetét nem lehet játékkal, ruhákkal vagy egyebekkel pótolni. A gyermeknek fogantatás pillanatától kezdve szüksége van szülei szeretetére, odafigyelésére, ennek hiányában dacos, követelődő és agresszív lesz. Amint megkapja, amit kért, sarokba vágja és új követeléssel áll elő, hiszen amit valójában hiányol, az odafigyelést, a szeretetet nem kapja meg. Minden szülő szereti a gyermekét, mégis oly sokan esnek ebbe a hibába! Nem elég csak szeretni gyermekünket, okosan kell szeretni, picit korától fogva értelmes korlátokat kell állítani, és korának, képességeinek megfelelően követelni is kell tőle. Ennek hiányában nem tud később beilleszkedni a társai közé, nem lesz teherbíró, döntéseiért felelősséget vállaló felnőtt ember. Néhány hasznos tanács, észrevétel a gyermek neveléséhez, tanításához:

Csak akkor vállaljunk gyermeket, ha már nagyon vágyunk rá!

Érezzük, gyermekünk nevelése, tanítása életünk legnagyobb vállalkozása!

Tanuljunk meg lemondani a gyermekünk javára!

A nevelés legfőbb útmutatója a szeretet, a tanítás legfőbb irányítója az akarat legyen!

Szabad időnk nagy részét fordítsuk a gyermekkel való foglalkozásra!

Viseljük el, hogy ő más mint mi, sőt örüljünk ennek!

Legyünk mindenben rugalmasak, de következetesek!

Ne erőltessük azt, amire a gyermek még nem érett!

Ne tanítsunk a gyermeknek semmit csak azért, hogy dicsekedni lehessen vele!

Elkényeztetett gyermek nincs, csak rosszul nevelt van!

Mindig a gyermek jó tulajdonságait hangsúlyozzuk!

A rossz tulajdonságok leküzdésére dolgozzunk ki haditervet!

A kisgyermek nem tud vitatkozni, csak akar!

Ne hasonlígtassuk saját gyermekünket másokéhoz!

Tiszteljük gyermekünkben az embert!

„Sok van mi csodálatos, de az embernél nincs mi csodálatosabb”. Szophoklész szavait, azt hiszem, mindenki akkor érti meg igazán, amikor néhány napos újszülöttjét hazaviszi, s a kiságy mellett állva rácsodálkozik az ismeretlenből jött emberkére. Vajon milyen élet vár a csöppre? Milyen emberré válik? A sorsot, a szerencsét a szülők nem befolyásolhatják, ám gyermekükért nagyon sokat tehetnek. Okosan szeretni és nevelni! Ehhez a szép, de nehéz, felelősségteljes „feladathoz” kívánok mindenkinek sok sikert, örömet!

Molnárné Németh Emma

védőnő

A madárinfluenzáról...

A madárinfluenza vagy szárnyasinfluenza alapvetően a szárnyasok fertőző betegsége, amelyet az influenza A vírus különböző altípusai okoznak. A madarak egyes fajai különböző mértékben érzékenyek a kórokozóra. A vadonélő vízi szárnyasok leggyakrabban tünetmentesen hordozhatják, de a bélsarukkal a környezetbe üríthetik a vírust. A háziszárnyasok a legérzékenyebbek a fertőzésre. Annak ellenére, hogy a madárinfluenza a szárnyasok betegsége, nagyon ritkán és különleges körülmények között az ember is fertőződhet és megbetegedhet. Az emberi megbetegedéshez a fertőzött állattal való nagyon szoros, közvetlen kontaktus szükséges (pl. baromfitelepek, feldolgozóipar).

A madárinfluenza elleni védekezés szabályai: Az általános higiénés szabályok betartása (pl. alapos kézmosás, háztartási fertőtlenítőszer használata). Influenzás tünetek jelentkezésénél forduljunk mielőbb orvoshoz! A vírus 70 °C hőmérsékleten biztosan elpusztul, így nagyon fontos a megfelelő konyhatechnológiai szabályok betartása (alapos sütés, főzés). A közvetlen kapcsolat kerülése beteg baromfival, élő vagy elhullott vadmadárral, valamint állati ürülékkel. Feltétlenül hívjuk fel gyermekeink figyelmét, hogy ne játszanak madarakkal, ne nyúljanak beteg vagy elpusztult szárnyasokhoz!

Molnárné Németh Emma

védőnő

Egy csepp...ezer csepp...ÉLET

A vérátömlesztés, vagy transfúzió a modern orvostudomány olyan értékes eljárása, amely nélkül napjainkban számos betegség gyógyítása el sem képzelhető. Náraiban 25-30 lakótárs van, aki átérzi, érti ennek szükségességét, és szívesen jelennek meg a faluban évente két alkalommal megrendezett vérédonapon. Önként és önzetlenül tartják karjukat, hogy segítsenek beteg embertársaikon. Megtudhatják önmagukról, hogy egészségesek, és marad a lelkükben egy boldogító érzés, hogy segíthettek egy, kettő, vagy akár három embertársukon. Mindenki, aki eleget tud tenni önként vállalt emberbaráti kötelezettségének, jogosan merül fel a kérdés – és érdeklődhet felőle – mi is lesz vérenek sorsa. Vérért hogyan használják fel? Milyen fokú az a segítség, amit áldozatkészségével nyújtott? Következő számban folytatjuk.

Szilágyiné Pompor Vilma

Óvodai hírek

Óvodánk legfőbb értékének családias jellegét, az egymásra figyelő, jobban-rosszban összetartó közösséget tartom. Célunk, hogy elősegítsük a gyermekek egészséges testi-lelki érését, és hozzájáruljunk a gyermekek a társadalom hasznos tagjává válásához. Az óvoda az elmúlt évek során a helyi igényeket maximálisan kielégítve képviselte a kulturális és erkölcsi értékeinket. Hiszem, hogy az eddigi együttgondolkodás lesz a biztosítéka a pedagógiai munkák eredményes továbbbépítésének, terveink sikeres megoldásának.

A ma óvodájában állandó a változás, a változó körülményekhez való alkalmazkodás. Az intézményi struktúra, a nevelési elvek és módszerek gyökeresen megváltoztak. A rendszerváltozás után kialakult egy újfajta szülői réteg a maga egzisztenciális, mentális problémáival. Az értékrendek erősen kedvezőtlen irányba változtak, a szülők már nem kérik ki a pedagógus tanácsait, inkább ők akarnak diktálni. A rosszul értelmezett partnerközpontúságnak nem kellene együtt járnia a kulturális értékek, a viselkedési, értekezési stb. szokások devalválásával.

1999 szeptemberétől az óvodáknak az Óvodai Nevelés Országos Alap-programjának megfelelően elkészített helyi nevelési program szerint kell végezni az óvodai nevelőmunkát. Óvodánk saját készítésű helyi nevelési programmal rendelkezik: EPOCHÁLIS RENDSZERŰ TANULÁSI FOLYAMAT AZ ÓVODÁBAN. A program egésze személyiségközpontú, képességfejlesztő program, melyben kiemelt szerepet játszik a kommunikatív fejlesztés, a környező világgal való kapcsolat kialakítása és a magyar népi kultúrával való cselekvés-mozgásos és szöveges megismerkedés. E program nem oktatáscentrikus, folyamatos napirenddel dolgozunk, vegyes életkorú csoportokban. Óvodánkban alkalmazzuk a mindennapos meséket is, melyek fejlesztő erejét a nemzetközi és hazai vizsgálatok alapján egyaránt kimutatták. A mondókás – énekes – táncos játékok során megnyugtató annak leszögezése, hogy „ha akarják, utánozzák” az óvónő táncát a gyerekek, és így – életkoruknak megfelelően – önkéntelenül tanulják meg a lépéseket. Egyértelműen helyes a felismerésünk, hogy az ábrázolásban a gyermekek számára technikákat kell, hogy bemutasson az óvónő. Bensőséges és kitűnő a karácsonyra való felkészülés az adventi koszorútól a mézeskalács-sütésen át a betlehemes játékokig. A játék,

mint a gyermek legfontosabb személyiségfejlesztő tevékenysége kiemelt szerepet kap óvodánkban. A mindennapi kezdeményezések megszervezésére jellemző a komplexitás, a gyermekek játékba ágyazott közvetlen tapasztalatszerzése. A gyermeknek a lehető legtöbb időt a szabadban kell eltöltenie, így szerzik tapasztalataikat, ismereteiket a világról. Mindent játékos formában ismertettünk meg velük, így pl. a kertgondozást, a gyümölcssalátá készítését, a sütemény sütését. A tehetséges gyermekekkel rendszeresen részt veszünk pályázatokon, rendezvényeken, rajz-, vers-mesemondó, ének versenyeken. A csoportokban kialakult hagyományos tevékenységek javítják a gyermekek biztonságérzetét, baráti kapcsolataik megalapozói. A gyermekek születésnap megemlékezései, közös ünnepi készülődések, sütések, túrák, kirándulások, mind ezt a célt szolgálják. Térítés ellenében végzett szolgáltatásainkat évről évre a szülők és a gyermekek igényének, anyagi teherbírásának figyelembevételével kínáljuk. Magas színvonalon folyik a klasszikus táncsalát-való játékos ismerkedés, az úszásoktatás és hitoktatás. Rendszeres látogatói vagyunk a bábszínháznak. Jelenleg a Vas Megyei Pedagógiai Intézet Szakmai és Szakszolgálatával, a Felsőcsatári Ált. Iskolával, a Püspöki Iskolával van szorosabb együttműködésünk. Szakmai kapcsolatunk van a Kerekerdő Alapítvánnyal, ennek alapján erdei óvodai és egyéb más, a gyermekek életkorának megfelelő foglalkozásokon veszünk részt. A Gyermekek Háza programjai, foglalkozásai, főleg a magyar népi kultúrával való ismerkedést segítik. A Magyar Madártani Egyesület munkatársai irányításával látogatunk el évente egyszer a tömördi Madárváltára. Az egészségnevelés feladatát az óvoda gyermekorvosa a védőnővel rendszeresen ellátja. A fenntartóval az intézmény korrekt kapcsolatot tart fenn. Célom, az óvoda jelenlegi arculatának megőrzése, melynek érdekében az eddigi fejlesztési irányt tartom mérvadónak. A tehetséges gyermekek fejlesztésére (pályázat, versenyztetés, plusz egyéni foglalkozás) nagy hangsúlyt kívánok fektetni.

Szeretném az óvodát nyitottabbá tenni a szülők felé! Ez nem újabb szerepléseket – bemutatásokat jelent, hanem a szülőkkel való közös együttjárás, együttünneplés lehetőségét. Bővíteni szeretném a jeles napokhoz kapcsolódó programjainkat.

Pétervári Zsuzsanna

óvodavezető

Véleményem szerint

Minden újonnan felújított útszakasz kétrétegű felületi zárást kapott Náraiban, tudósít a Vas Népe 2006. február 14-ei száma. A fenti információ Stifter Attila polgármestertől származik. A tájékoztatás nem fedi a valóságot, ugyanis eddig csak a korábbi pályaszerkezet cseréje és az új (leendő) burkolat alapozása történt meg. Az alsórétegben tömörített ostfnyasszonyfai agyagos vörös kavicssal, míg erre a felsőcsatári kő kistestvére, az osztrák Badersdorfból származó zúzott üledékes kőzet – az antigorit – került. Ahhoz, hogy az utak tökéletesek legyenek, az alapra illő lenne kétrétegű aszfaltburkolatot (a felületi zárást) elhelyezni (egy alapot és a 4 cm-es kopóréteget), amely még nem történt meg, így tehát a szóban forgó tájékoztatás nem felel meg a valóságnak. Persze tudjuk, ez sokba kerül, és nem megy minden egyszerre. Nem is ezzel van a probléma.

Az elmúlt időszakban kialakított telkek megvásárlása esetén a nárai önkormányzat kedvezményeket nyújt a betelepülő építkezőknek, átvállalja a tervezési költségeket és az engedélyezési eljárást (ami a mai piaci viszonyok között átlagában számolva, mintegy 250.000 Ft telkenként – szerkesztő megjegyzése) – tájékoztat a polgármester ugyanabban az újságcikkben. Felmerül a kérdés, hogy van-e erre tartaléka az önkormányzatnak, milyen forrásból kívánja mindezt fedezni, mennyit különített el erre a célra, hiszen a szóban forgó cikk száz telket említ, ami 25.000.000 Ft-os kiadást jelent, viszonylag rövid időszakon belül.

Az ilyen típusú kedvezmények önkormányzati kialakítású telkek

a rossz időben, rosszul meghozott döntés miatt a tanulópénzt a befektető helyett miért a községnek kell megfizetnie.

Más. Az Interneten értesültem róla, hogy a következő évekre gondolva az önkormányzat még az idei évben megrendeli a faluközpont felújítását célzó tervek elkészítését és engedélyeztetését. Ez azt jelenti, hogy a temetőtől a Mini ABC-ig, 450 m-es szakaszon az árkokat hídgyűrűkkel beborítják, majd a felülete térkövezésre kerül, parkoló gyanánt. Mindez csupán 45 millió Ft-jába kerül a községnek. Feltételezem, az óvodával szemben 1,2 milliós költséggel elkészült árokbededés ebből levonásra kerül. A tervezés és az engedélyeztetés az idei évben (feltehetően még az őszi választás előtt) elkészül, míg a megvalósulása 2007, 2008, 2009-ben fog történni. Csak gratulálni tudok a faluvezetésnek, a faluszépítő terveihez! Mert ez egy ügyes húzás, mindegy ki lesz a következő polgármester, mindenképpen meg lesz kötve a keze, hiszen ezzel a tervvel már el is költődött a következő ciklusban fejlesztésre fordítható pénzüsszeg. Vagy ha a következő polgármester más irányvonalat jelöl ki a település számára, akkor pedig felesleges pénzkidobás a mostani több milliós Ft-os tervezettség.

Szeretném a Tisztelt Faluvezető Urak tudomására hozni, hogy Nárainak már van felújítási stratégiája, csak meg kellene valósítani, úgy hívják, hogy Rendezési Terv. E dokumentáció, pl. a templom melletti rendezetlen területet KP-vel jelöli, ami nem biztos, hogy készpénzt jelent, hanem **Közparkot** takar, célszerű lenne ennek szellemében rendbe tenni. Ha 450 m hosszan lefedésre kerülnek az árkok, ezzel nem oldódik meg a temető parkoló gondja. Javasolnám a 223-as és a 224-es helyrajzi számú „beépítetlen belterület”, és a 225-ös helyrajzi számú belterületi

esetén elfogadottak, magánberuházásban kialakított telkek esetén – pláne, ha a polgármester és az üzlettársa is érdekelt – morálisan és erkölcsileg is megkérdőjelezhető.

A probléma ott gyökerezik, hogy a szóban forgó telkekért nemigen kapkodnak a leendő építkezők, főképpen a Szépvölgy lakóparkban. Az első csalódás akkor éri a teleknevezőben járókat, amikor a „völgyet” keresik. Valahogy domboldali telkek után vágnának a hangzatos elnevezés után, jó kilátással és benapozással, de ahhoz tovább kéne menniük a Mocsoláig. A második sokk a telkek kialakítása során éri őket. Megdöbbenő, hogy – szerintem – egy ekkora beruházásba a befektetők *Megvalósíthatósági tanulmányterv* elkészítése nélkül bele mertek vágni. Az Új élet, Dózsa, Béke és József Attila utcák mögött található „lakópark” első utcája a fenti utcák mögött húzódik, párhuzamosan a Petőfi Sándor utcával, mégpedig úgy, hogy az új utcában csak az egyik oldalról alakítottak ki telkeket, nevezetesen a túloldalon. Ezzel sikerült elérni azt, hogy a felépítendő házak ablakaiból az Új élet, Dózsa, Béke és József Attila utcákra néző házak hátsó udvaraira nyílik a kilátás. Tehát, ha az új házak erkélyeiről, ablakaiból kitékinténk gondolatban, akkor a hátsó épületeket, fészereket, disznóólakat, trágyadombokat, provizórikus épületeket, veteményeseket, és egyéb nem elől tárolt hulladékokat, téglarakásokat stb. látnánk. Előre szeretném leszögezni, hogy a baj nem ezekkel van, azoknak természetesen ott kell elhelyezkedniük. Azonban, aki a berendezéssel együtt 20-25-30 millió Ft-ot szán arra az épületre, amiben szeretne megőregedni, azt nem ilyen helyen fogja felépíteni. Ilyen helyen, ha van választási lehetőség még mi magunk sem laknánk. Ebbe a befektetők nem gondoltak bele, vagy tán ők szívesen odaköltöznenek? Itt megjegyzném, hogy ugyan a szemközti oldalon is biztosít építési lehetőséget a jelenlegi Rendezési Terv, azonban a tulajdonosok, azaz az ott élők nem kívánnak élni e lehetőséggel, ezért telekkönyvileg sem lettek még kialakítva a leendő telkek, ezzel együtt természetesen a közművesítésük sem valósult meg. Ennek megtörténte a tulajdonosok egyezségén és akaratán múlik, ami azt jelenti, hogy esetleg csak több évtized múltán fogják beépíteni, ha egyáltalán lesz ilyen szándékuk, azonban még így sem lesz szinkronban a Petőfi utca felől található kialakítással. A következő utcában aztán már ez az igény teljesül. Összegezve tehát, a háromsoros telekkialakítás nem szerencsés, és mint minden esetben, most is igazolta a gyakorlat az elméletet. A hatástanulmány el nem készítésével megspórolt néhány tízezer forintot még a több százezer, vagy milliós összeget felemésztő óriásplakát, újsághirdetés és a hatásos rádióreklám sem tudta pótolni. Véleményem szerint ezen a helyen a kétsoros, vagy a négy soros, azaz az a szembenéző-házak kialakítási forma, vagy a meglévő utcák meghosszabbítása, esetleg a kettő kombinációja nagyobb sikerrel járt volna. Ám kétségkívül a leghatásosabb elhelyezés a falu elején a Hámán Kató, Gagarin, Árpád utca közötti részen lett volna megvalósítható, ámbar az itt korábban kialakított – szintén a hátsó kertekre néző – Vadász utca nagyban korlátozta volna a megvalósíthatóságot. Emellett szót továbbá, hogy a kiköltözők nem akarnak a községen keresztüljárni, hiszen ők nem a község miatt, hanem az olcsóbb telekárak és a városi komfortfokozatot biztosító összközmű megléte miatt költöznek az agglomerációba. A hatástanulmányok egyik fő pillére, a lehetőleg minél minimálisabb környezeti terhelés elérésére a beruházók másutt szoktak is törekedni, azaz, hogy a forgalmat a településen belül ne növeljék szintén nem teljesül, ráadásul ezzel a módszerrel a községbe érkezők már messziről láthaták volna a szebbnél szebb házakat, ami a községképet is nagyban javította volna. A gyakorlatban az ilyen kialakítási formák játszottak szerepet, amikor nem dugták el az új lakóövezetet a községen belül (pl. *Ják, Balogunyom stb. esetében*), és ott mindenféle csel nélkül el is tudták adni őket. Ehhez járul még az építőipar jelenlegi recessziója, ami nagyban megnehezíti még a jó helyen fekvő telkek értékesítését is.

A fenti véleményemet és szakmai tapasztalatomat tovább erősítette, az általam idehozott több leendő építkező, akik jórészt a fenti okok miatt döntöttek a nemegyszer drágább, de kétségkívül jobb fekvésű telkek megvásárlása mellett – másutt. Összegezve, a kérdés még mindig ugyanaz:

„lakóház-udvar” megnevezésű, természetben megtalálható címűk együttesen: Nárai, Hősök tere 13-as számú, összesen 946 m²-es, a gyakorlatban évtizedek óta karbantartás nélküli ingatlan ilyen célú átalakítását. De, ha már a parkolóknál tartunk: szeretném tudni, hogy az 5 millió Ft-ért a Kossuth Lajos utcában megvásárolt ingatlanon mikor kerül kialakításra a beígért labdarúgópályához tartozó parkoló, az ott összetört járdák mikor kerülnek kijavításra?

Aztán régi óhaj, hogy a temetőből (az akkori politikai kényszer miatt nem valósulhatott meg a névsor az I. világháborús emlékmű másik oldalán) a II. világháborús névsor átkerüljön a Hősök terére az I. világháborús emlékmű másik oldalára, teljes körű rekonstrukcióval, felcsiszolással kiegészítve, mindkét oldalon térkövezett lépcsővel, járdával, új növények telepítésével. Az ott lévő cédrusok a település csúfjai. Alul a kanyar beláthatósága miatt kerültek felnyesésre, a tetejüket az áramszolgáltató nyírta vissza. Ha már a település központjánál tartunk, csak bízni tudok abban, hogy a felújítás építészeti egységes lesz, mert a tavalyi évben felújított óvoda, iskola, tanítólakás kerítésének minden szakasza más anyagból és struktúrával sikeredett. Ugyanez az újhullám igaz a festésre is, minden szakasz más színűre lett kenve: barna, zöld (lehet, hogy a maradék festékek olcsóbbak voltak?). Így valahogy nem sikeredett egységesre a mű, pláne, hogy a Petőfi utca felőli részen az alaptömb kiasásakor keletkezett földkupac a mai napig ott van, igaz már a fű benőtte. Személy szerint nem örülnék, ha az épületek felújítása is hasonló stílusban történne. Célszerűnek tartanám az ilyen munkálatokba szakavatott építész bevonását, hogy a község építészeti egységessé válhasson. Ezután a temetőben a funkcióját veszített II. világháborús emlékmű helyére célszerű volna egy fa szerkezetű 5-6 m magas haranglábat építeni, haranggal felszerelni. Régi probléma Náraiban, hogy a temetőben nem található harang, ezért kell a templomban megszólaltatnia a sekrestyésnek, mielőtt átindul temetésre, mintegy ezzel jelezve a temetés kezdetét. Ez szintén mindenkit érintő probléma, úgy vélem. Aztán a ravatalozó előtt a megkopott szürke betonplaccot is célszerű lenne kicserélni térkőre, hasonlóra, mint amilyen a plébánia bejáratánál található. Véleményem szerint célszerűbb lenne folytatni az elkezdett útfelújításokat, a Dózsa, Béke, József Attila utcákban a már most rázó kövezés megkaphatná a beígért kétrétegű aszfaltburkolatot, az Arany János utca teljes körű felújításáról nem is beszélve. A község járdahálózata kritikán aluli. Nem tagadom, látványos lesz, ha 450 m parkoló készül, viszont már most kell gondolni a 35-40 évenként jelentkező csőeldugulásra, azaz az újrafelszedés és visszaépítés költségeire és munkálataira. Apropos átereszek. Talán fontosabb volna a községi vízelvezető árkok kitisztítása, mert meglátásom szerint legalább 10%-uk már teljesen eldugult, alkalmatlan vízelvezetésre.

Ha a faluközpont tervezését és megindítását a képviselő-testület megszavazza, akkor a fenti útfelújításokra, a járdahálózat kijavítására, az árkok rendbetételére, és a fenti igények megvalósítására a következő négy évben esély sem mutatkozik. Egyébként egyikünk sem várja el a polgármestertől, hogy túlvállalja magát, hogy bekapjon újabb és újabb ötletekbe, és hagyja veszni a folyamatban levőt, hogy folyamatos legyen az „újat akarok” látszata, csupán azt várnánk el, hogy a dolgok, ha lassabban is, de biztosabban, szélsőségektől mentesen, normális kerékvágásban menjenek. Ez ügyben az lenne a javaslatom, hogy a Tisztelt Képviselő-testület először fejezze be az elkezdett munkát, és utána, ha tényleg nincs más fontos ügy, hát legyen, csináljunk 450 m hosszú parkolót!

Felhívnom a Tisztelt polgármester úr figyelmét, hogy ha én lennék a polgármester, az ilyen nagyszabású döntés előtt tájékoztatnám a lakókat, és a döntést rájuk bíznom, melyik utat válasszuk. Még megtehetjük. Kérném a faluvezetőket, hogy az ilyen, több éven átívelő faluközpont „full extrásítása” előtt célszerű volna egy lakossági fórum összehívása, és ott pro és kontra megvitatni az elképzeléseket, és a döntést a lakókra bízni, amit aztán a testület megvalósít. Ezért is hívják a testület tagjait képviselőnek. A kérdés csak az, kit képviselnek.

Németh Tamás

ingatlanszakértő, -értékelő, felelős műszaki építésvezető

Ady Endre Nárai származását vizsgálja dr. Czeizel Endre, hazánk első számú orvosgenetikus-genetika kutatója

Hazánk egyik legkiemelkedőbb költőjéről (*publicista, novella- és tanulmányíró*) – Ady Endréről – Náraiban már utcát is neveztek el anélkül, hogy bárkinek is tudomása volna itteni származásáról, melyet életrajzi leírásai sem említnek. E tény titokzatosságát tovább növeli, hogy az elmúlt hónapokban dr. Czeizel Endre orvosgenetikus egy tudományos munka során elkészítette Ady Endre családfájának és sorsának értékelését, genealógiáját, melyben sorra vette a költő elődeit, felmenőit, kiértékelve minden egyes személyt, arra keresve a választ, hogy mely elődtől örökölhette páratlan tehetségét a költő. Azonban apai dédnagyanyjának vonalát nem vizsgálta, aki nem más volt, mint a nárai származású Szabó Anna. A tanulmány levezetése mindvégig logikus, ám dr. Czeizel Endre a saját magának feltett kérdésre választ nem kap, többek között így végződik a genealógiai értékelés: „...állíthatjuk: *Ady Endre családjában költői géniuszának sem elődje, sem utódja nincs*, ezért e tekintetben is helytállóak hallhatatlan sorai: „Sem utódja, sem boldog őse... Nem vagyok senkinek” (*Szeretném, ha szeretnének*).

A kivételes társadalmi teljesítmény négy adottság: az átlagot meghaladó általános értelmesség, a kiugró tehetség valamelyik specifikus szellemi (*például költői*) szférában, a különleges kreativitás és a feladat iránti erős elkötelezettség (*ún. motiváció*) egybeesésekor várható. De csak akkor, ha ezt a környezeti feltételek (*megint csak négy*): a családi körülmények, az iskolai képzés színvonala, a kortársi hatások (különösen tizenéves korban) és a társadalmi lehetőségek segítik.”

Vajon mennyiben változott volna Czeizel professzor véleménye, ha Ady Endre Nárai származásának információi is rendelkezésre álltak volna? Lássuk Ady Endre Nárai származását, ki is volt az ő Nárai dédnagyanyja:

Viski Dániel – Ady Endre apai dédnagyapja – a kalotaszegi Nyárszón volt pap, de emellett pénzkölcsönzéssel is foglalkozott, ezért gazdagnak és zsugorinak mondták. Ő volt kalotaszegi „bankára”. Ezen Viski Dániel házasodásakor nárai származású nőt vett feleségül: Szabó Annát, a nárai Szabó familia leszármazottját – így lett ő Ady Endre apai dédnagyanyja –, akinek édesapja szintén református pap volt, és a feltételezések szerint innét a Dunántúlról helyezték az ország másik szegletébe, a Szilágyságba szolgálattételre. Viski Dániel feleségének Szabó Annának halála után nővére, a szintén nárai származású Szabó Klára gondozta tovább özvegy férjét. A Viskiek rokonságban álltak Dózsa György családjával, emiatt is írhatta a költő: „Dózsa György unokája vagyok én, Népért síró, bús, bocskoros nemes” (*Dózsa György unokája*).

Viski Dánielnek és a nárai származású Szabó Annának három felnőttkort megért lányáról tudunk: Anna, Julianna, Rozália. A legidősebbet, Annát Fazekas András református pap vette feleségül, és nekik is három gyermekük született. A legkisebb lányt, Rozáliát Vincze Ferenc református lelkész vette feleségül, két lányuk és egy fiuk született.

Viski Dániel és Szabó Anna – a dédapa és a dédmama – közepső lányát, Juliannát másnak szánták, de ő megmakacsolta magát, és a szülők által választott férj helyett Ady Dánielhez, az elszegényedett nemeshez kívánt feleségül menni. Hosszas családi perpatvar után sikerült csak a „hattyúnyakú, büszke papkisasszony”-nak akaratát keresztülvinnie. De már az esküvő is igazolta szüleinek aggodalmát: a vőlegény ugyanis elkésett a szertartásról, mert belefeledkezett a legénybúcsúba. A házasságuk után előbb Hadadon, majd Lompérten éltek. Ady

Dániel bohém életvitele és összeférhetetlen természete következtében anyagi helyzetük hamarosan válságosra fordult. A 300-400 holdas birtokot elmulatta és elpereskedte, ami aztán meghatározta gyermekei sorsát is. Állítólag a felesége halálát is a férj egyik rossz tréfája okozta. Télen Hadadról tértek haza Lompértra lovas szekéren. A feleségnek le kellett szállnia, szükségét elvégezni, a férj pedig ráijesztett: otthagya. Ő azután ijedten futott utána, és úgy megfázott, hogy tüdőgyulladásban hamarosan meghalt. Ady Dánielnek és Viski Juliannának négy gyermekük született: Ady Sándor, Ady Lőrinc, Ady János és Ady Julianna.

A másodszülött gyermek Ady Lőrinc 1851. augusztus 15-én jött világra, ő volt a költő édesapja.

Apjáról írta Ady Endre: „Nagyszerű úr ám az én apám: családjának egyetlen tagja, aki elrúgta magától a latin iskolát, ennek folytán zabolázatlan, igaz és természetes, ősi és zsarnok magyar maradt.” Csak két-három gimnáziumot végzett Zilahon, később sem igen olvasott, még újságot sem. Az érdmindszentre beköltöző, „gyüttment” Ady Lőrinc a felesége révén kapott több mint százéves kétszoba-konyhás zsúpfedeles parasztházban alapított családot. Ady Endre is itt született: „Ez itt falu, az én falum, Innen jöttem és ide térek. Mindenszentnek hívják...” (*Séta bölcső-helyem körül*). Ady Endre szerint apja „pontosan hajnali öt órakor káromkodja el magát az alsó udvarban”, és kezdi mindennapos munkáját. A Lompértről „kurta gubás parasztként” Érdmindszentre érkező vagyontalan Ady Lőrinc a felesége hozományaként kapott 40 holdon dolgozott kora hajnaltól késő estig, és végül is a 100 magyar holdra gyarapított rossz-szikes földjén sikeres parasztgazdaságot hozott létre. Mindezt kemény munkával, takarékos gazdálkodással és nem kevés ügyességgel, 1908-ban pedig megépítették telkükön azt a többszobás lakóházat, amit azután Ady-kúriának neveztek a falubeliek. Ady Lőrincet később a Szilágyság megyei törvényhatósági bizottság tagjának, az érdmindszenti református eklézsia főgondnokának (*noha templomba nemigen járt*), sőt a falu bírójának is megválasztották. Kortársai, mint talányos észjárású, rapszodikus gondolatkapcsolású, szaggatott beszédmodorú, erőszakos, mokány magyarra emlékeztek rá. Az apa és fia, „két nyakas, magyar kávinista” (*Krisztus-kereszt az erdőn*) között sem volt ritka a konfliktus. Ady Endre szüleinek házassága sem volt boldognak mondható. Emiatt írta édesanyjáról: „Szeme, vágya, eper-ajka, Szíve, csókja mindig könnyes” (*Anyám és én*).

A géniuszt az életmű hitelesíti, különösen a költők értékelésekor. Mégis, éppen Ady Endre fogalmazta meg: „Én voltam Úr, a Vers csak cifra szolga, Hulltommal hullni: ez a szolga dolga...” (*Hunn, új legenda*).

Dr. Czeizel Endre írja az értékelésben Ady Endréről: Az életpálya és a talentum gyökereit kutatva nem hagyhatók figyelmen kívül a gének sem, amelyek szervezetünk azon tervrajzát jelentik, amit – a külső körülményektől meg belső adottságoiktól függően jól-rosszul valóra váltak. Ady Endre nagy jelentőséget tulajdonított származásának, hiszen verseiben, tanulmányaiban és leveleiben gyakorta foglalkozott e kérdésekkel. Mэгhozzá a legnagyobb nyíltsággal, amiben egyaránt szerepet játszott kíméletlen őszintesége, költői exhibicionizmusa és a társadal-

mi képmutatással szembeni ellenérzése, sőt a „csak azért is!” belzebubi természete. Ady Endre vallomásai legendáriumon alapulnak, ámde a családfa értékelésére még nem akadt vállalkozó. Emiatt írta a fivér, Ady Lajos annak idején: „Mivel a genealógia arisztokratikus tudomány, mely csak a nagyvonalúak vagy a magas állást betöltők származásának tisztázását ismeri érdemes feladatnak, a kétségkívül ősi, *primae occupationis* Ady család genealógiájával komolyan és kimerítőbben senki sem foglalkozott”.

Ady Endre Nárai származásának vizsgálata tehát mind ez ideig váratott magára, pedig a költő nárai dédnagyanyja a valóban gényuszi Szabó, majd később Náray-Szabóként ismert családból származik, amely család számtalan kiemelkedőt alkotott, hozott, hoz létre hazánkban és a világban. Hogy csak néhányat említsek: a nárai születésű Szabó Miklós volt a királyi kúria elnöke, aki az 1848-as fejleményekben vezető szerepet játszott, nevéhez fűződik a bírói függetlenség, amely végzettséghez kötötte e tevékenységet, már életében utcát neveztek el róla Szombathelyen. Náray-Szabó István mint több magas rangú állami kitüntetés birtokosa, felépítette Szombathelyen akkor Európa egyik legkorszerűbb Vakok Képző és Foglalkoztató Intézetét (*amely épület ma a Nagy Lajos Gimnáziumnak ad otthont*). Náray-Szabó István találta fel a kétkomponensű ragasztót, és a saválló betont, itt

alussza örök álmát községünkben. Náray-Szabó Gábor a Magyar Tudomány Akadémia tagja, a Professzorok Batthyány Körének elnöke, Orbán Viktor tanácsadó testületének tagja, a Szent István Terv összeállítója, és a sort még hosszan lehetne folytatni.

Talán innét Náraiból, a páratlan intelligenciával megáldott Szabó családból juthatott egy jókora szelet Ady Endrének, akinél e kivételes szellemi tehetség az íráskészségben bontakozott ki, és ez talán megmagyarázhatja Czeizel professzor kutatásának eredményét, hogy a többi ős, egyenes- és oldalági felmenő között miért nem talált igazán géniust.

Ady Endre Nárai származásának információit elküldtem dr. Czeizel Endrének, aki 2006. február 15-én kelt válaszlevelében közli, hogy most egy komoly EU-kutatásban vesz részt, miután ezzel elkészül, ismét előveszi Ady Endre anyagát, és a költő tehetségét megpróbálja a Nárai dédmama, Szabó Anna révén értelmezni, akivel 2006. március 12-én a Magyar Televízió 1-es csatornáján láthattak a televízió nézők interjút *Tudósok, genetika, intelligencia* címmel a Nap-kele című műsorban. Előljáróban annyit, hogy a kutatás várhatóan időigényes és érdekes lesz, de mivel az ország első számú genetika kutatója végzi, még talán az is előfordulhat, hogy új irányt kap Ady Endre tehetségének megjelenítése, vele emelve községünk, Nárai presztízsét is!

Németh Tamás

Mesélő krónikák – Emlékek a háború utáni időkből II

Péntek László

A háború következményei a mindennapi életben sokáig érezhetőek voltak. Személyes élményeim közül felsorolok néhányat:

Mivel a szombathelyi iskolákat már 1944 őszén a bombázások miatt bezárták, az a veszély támadt, hogy a diákoknak egy iskoláévük elveszik. Hogy ezt elkerüljék, az illetékesek elhatározták, hogy az évet a nyári hónapokban bepótolják. Így aztán júliusban és augusztusban iskolába jártunk. Igen ám, de hogyan. Az oroszok minden kerékpárunkat elvitték. Így csak Szent Péter lovai maradtak. Mentünk mindennap gyalog. Idővel nagyon belejöttem. A legjobb teljesítményem 55 perc volt hazulról a Széchenyi utcai premontrai gimnáziumig. Előfordult, hogy útközben megállt egy orosz mellékkocsis motorkerékpáros és felvett, de a falu vagy a város szélén megint letett, mert nem volt megengedve az orosz katonáknak, hogy a civil lakossággal

érintkezzenek. Annál nagyobb elismerés illeti az ilyen nem is kevés emberséges orosz kiskatonát.

Egyszer iskolából jövet a nárai temetőben nagy mozgolódást láttam. Sokan álldogáltak egy sír körül. A kíváncsiság engem is odavitt. Hát akkor tártak fel egy sírt, melyben egy elesett orosz női katona volt eltemetve. Borzalmas látvány volt. Mondták aztán, hogy az oroszok elrendelték, hogy a környéken elesett orosz katonákat exhumálják és a szombathelyi akkor hősi temetőnek nevezett temetőben helyezték el őket. Hát ezt a munkát végezték éppen Náraiban is.

Egy másik alkalommal ismét az iskolából jöttem. A téglagyári domb aljában szántott egy perinti gazda két lovával. Éppen mikor vele egyvonalban voltam, egy nagy robbanás riasztott fel. Megrémülten láttam, hogy az egyik ló hasából lógnak ki a belek, a másik lónak meg egyik hátsó lába hosszában el van hasadva. Hála Isten, az embernek semmi baja nem

lett. A helyzet az volt, hogy a valamikori téglagyárat a németek pár nappal az oroszok bevonulása előtt felrobbantották, mert tele volt lőszerrel. A robbanás következtében fel nem robbant lőszer is szóródott szét. Egy ilyen, valószínű kézigránátra lépett rá az egyik ló szántás közben. Sok szerencsétlenség történt egyébként ott a romokban annak idején. Sok szombathelyi töltnyt gyűjtött, hogy a fémét értékesítse. Nem egy fizetett rá erre kezével-lábalal.

Egyszer néhány falubeli fiú a Mocsolában egy páncéltörő öklöt talált. Persze izgatta a fantáziánkat, hogyan működik egy ilyen akkor nagyon hírhedt fegyver. Fogta az egyik fiú, rácélt egy fűzfára, és megnyomta a gombot. Nagy lángnyelv csapott ki hátrafelé. Csak az Isten mentette meg egyik, a lövő háta mögött féloldalt álló fiút a szerencsétlenségtől. Hát senki sem tudta, hogy a páncélok mögött nem szabad állni. A fűzfa sorsára nem emlékszem.

Péntek László

INTERNET közmű

Ma már ugyanolyan fontos az Internet, mint a színes tévé. Elképzeléseink megvalósításához azonban el kell érni az INTERNET hálózatot. Jelenleg az elérés módja a legfontosabb, ami aztán meghatározza a minőséget is, melyet kaphatunk a szolgáltatótól. Természetesen csak szélessávú elérésben szabad gondolkodnunk. Az ITU (*International Telecommunication Union*) álláspontjával összhangban Magyarországon jelenleg a legalább 256 kbit/s letöltési és 64 kbit/s feltöltési sebességű elektronikus hírközlési hálózatokat tekintjük szélessávúnak. Eszerint a széles sáv valamivel az alapsávú ISDN átviteli teljesítménye felett kezdődik, és messze fölötte van, amit egyáltalán telefonvonalon kaphatunk hagyományos modemmel. Nézzük röviden a Magyarországon elérhető technológiákat és Nárai vetületeit:

Telefonhálózaton keresztül ADSL modemmel. A távközlési szolgáltató egy kis dobozt szerel a meglévő telefonvonal végére. Erre csatlakoztathatjuk számítógépünket. Előnye, hogy az Internet szolgáltatást szinte bárkitől vehetjük, de a vonalat a T-Com (*Matáv*) adja. Egy időben lehet telefonálni és internetezni. Az Internetet nem a Matávnak kell fizetni és nincs percdíja. Kb. 5-6000 forintért már korlátlan kapcsolatunk lehet. Internethozzászólás sebessége 0,5-4 Mbit/s között választható (*2-16x gyorsabb, mint a minimum*).

Náraiiban még nincs, de készítettem egy szándéknyilatkozatot a T-Com részére – amit kb. 15 lakos és az Önkormányzat is aláírt –, melyben kérjük a T-Com-ot, hogy tegye lehetővé a szolgáltatás elérését községünkben (*azért csak 15, mert nem volt kedvem végiggyalogolni Nárait és erre több napot szánni*). Ideális esetben is legalább egy év eltelhet a szolgáltatás bevezetéséig.

Kábeltelevíziós hálózaton keresztül kábelmodemmel. A helyzet hasonló, mint ADSL esetén. Itt is van plusz doboz, de ez a kábeltevé hálózatához csatlakozik. Telefonon kerestem meg Gerencsér Antalt, a kábel tv szolgáltatóját, aki kérdésemre felelve közölte, hogy nem tervezi bevezetni az Internet szolgáltatást a nárai kábel tv hálózaton. Jelenleg nem lát igényt rá. Érdekességként idemáoltam a GPINET Kft. csomagjait, melyek a többi Gerant-os területen érvényesek.

	Minimumcsomag	Korlátlan csomag I.	Korlátlan csomag II.
Letöltés	512 kbit/s	768 kbit/s	1152 kbit/s
Letöltés Április 1.-től	512 kbit/s	1024 kbit/s	2048 kbit/s
Feltöltés	128 kbit/s	192 kbit/s	256 kbit/s
Adatforgalom	korlátlan	korlátlan	korlátlan
E-mail fiókok (100 MB/db)	1	2	2
Csatlakoztatható számítógép	1	1	1
2 éves szerződéssel	4800 Ft/hó	8500 Ft/hó	9500 Ft/hó
1 éves szerződéssel	5200 Ft/hó	9500 Ft/hó	10400 Ft/hó
Határozatlan idejű szerződéssel	6000 Ft/hó	10600 Ft/hó	11600 Ft/hó
Belépési díj 1 és 2 éves szerződéssel	5000 Ft	5000 Ft	5000 Ft
Belépési díj határozatlan idejű szerződéssel	25000 Ft	25000 Ft	25000 Ft

Wi-Fi állomások segítségével Wi-Fi modemmel. Ez egy vezeték nélküli kapcsolat szabad frekvencián. Az előnye, hogy olcsó a technológia és mindenkitől függetlenül telepíthető. Nem kell meglévő telefon vagy kábel-tv előfizetéssel rendelkezni hozzá. Hátránya, hogy egy adó körzetében csak néhányszor 10 csatlakozás létesíthető, amely elfogadható minőségen képes működni. Elérhe-

tő sebesség max 1-2 Mbit/s körül van és tovább nem növelhető. Náraiiban ez már az ISIS-COM Kft. (<http://www.isis-com.hu>) jóvoltából elérhető, így talán érdemes egy kicsit elidőzni felette. Honlapjukon MDSL szolgáltatás címszó alatt érdemes keresgetni. Hogy ezt ne kelljen, ideteszem a legfontosabb részt:

MDSL 512 OTTHON:

Korlátlan Internet-hozzáférés		
512 kbits maximális letöltési sebesség		
128 kbits maximális feltöltési sebesség		
2 db e-mail postafiók (100MB tárhellyel)		
Micro-DSL hozzáférés, nem igényel telefonvonalat, sem kábel TV csatlakozást		
Fix IP cím		
helyi hibabejelentő és ügyfélszolgálat		
a hozzáférés egyidejűleg egy számítógépről használható		
MDSL OTTHON 512/128	Egyszeri díj	Havi díj
1 éves hűségnyilatkozattal	15 000,-	7 900,-
2 éves hűségnyilatkozattal	8 000,-	7 900,-
3 éves hűségnyilatkozattal	-	7 900,-
Hűségnyilatkozat nélkül	39 000,-	7 900,-

Áraik nem túl barátságosak és nyilvánvalóan azt a piaci helyzetet használják ki, hogy nincs más alternatíva. Az adót a víztorony tetejére telepítették, melyről Nárai nagy része elérhető, de nem mindegyik. Aki ezt akarja igénybe venni, annak egy kültéri antennát szerelnek fel a házára, melynek optikailag látni kell a tornyot. Egy kábel az antennától a számítógépig és már működhet az internet.

Második generációs (GSM) mobilhálózaton keresztül.

A mobil Internethozzászólás elsősorban térorerő kell. A beszélgetésnél még „tűrhető” akadozás, az adatátvitel esetén már használhatatlan. A Vodafone és a T-Mobil már az első rostán kiesik. (*Gyakorlatban próbáltam a T-Mobil szolgáltatását. Gyakorlatilag használhatatlan Internet hozzáférésre.*) Így a három mobil szolgáltató közül már csak a Pannon maradt. Neki van bázisállomása a víztorony tetején, ami kiváló térorerőt ad Nárai területére is. Ezt eddig nem tudtam kipróbálni, de a következő számban már az erre vonatkozó tapasztalatomat is igyekszem megosztani. A szolgáltatáshoz tartozó árak a <http://www.pannon.hu> oldalon elérhetők. Egy kis érdekesség a <http://earth.google.com> oldalról:

Remélem, a nyomda után is szépen látható. Nárai műholdról.

Lóránth Csaba

Főtér – olvasók fóruma

Újságunk sikerének fokmérője a polgármester „kiegészítése”

A 2006-os esztendőben ez már a harmadik írás, amely nárai szerzők tollából született és eljutott Önhöz. Értjük ezen a Nárai Hírmondó első és a mostani számát és a Polgármester úr „kiegészítését”, melyet a Vas Népe előfizetők kaptak kézhez az első szám megjelenése utáni napokban. Ezúton is megköszönjük a polgármester úr elismerő szavait, mellyel lapunkat méltatta, aki talán azért nem a Nárai Hírmondóban közölte gondolatait, mert mondandója nem illett volna az újság „független és objektív” cikkei közé. A kiegészítésben írja, reméli, hogy az újság független marad. Ígérjük az lesz. Ebből fakadóan tehát, hogy mit és mikor közlünk, illetve, hogy kivel és mikor készítünk interjút, mi döntjük el. Ez természetesen nem azt jelenti, hogy elzárkóznánk az önkormányzati hírek közlésétől, sőt nagyon is szívesen adunk tájékoztatást róla, ezért is vettük fel vele a kapcsolatot már 2005. október közepén, tehát a készülő újságról az elsők között lett tájékoztatva, így számunkra máig érthetetlen, hogy miért állította ennek ellenkezőjét a kiegészítésben. Azonban elsősorban nem olyan önkormányzati híreket várnánk, hogy a polgármester kik ellen és milyen bírósági pereket folytat, illetve tervez indítani 2006-ban. Ilyen híreket, ahogy eddig, úgy ezután sem áll módunkban közölni.

szerkesztők

Olvasói vélemények

Olvasóinktól számos heves, leginkább az önkormányzat működését és hatáskörét érintő telefonos és személyes reakciókat kaptunk, melyeket természetesen továbbítottunk Stifter Attila polgármesternek, hogy amennyiben írásban reagálni kíván rá, akkor korrekt módon a válaszát is mellékelhessük, azonban ezt még ez idáig nem juttatta el hozzánk.

– Nyugdíjas korú férfiolvasónk jelezte felénk, hogy örömmel vették az Idősek napi összejöveteleket, azonban néhány alkalom

Néhány szó...

Csupán néhány szót kívánok szólni Hozzátok, kedves nárai lakótársaim. Úgy bizony, csupán lakótársaimnak nevezhetlek beneteket, mivel – bizonyára Ti is észrevettétek – mi csak lakunk egymás mellett, és nem élünk együtt. Gyakran használunk egy szép magyar szót, mellyel lakóhelyünk formáját illetjük. Így hangzik: KÖZSÉG. No de kérдем én, Nárai miért is község? Miben vállaltunk egymással közösséget, alkotunk mi egyáltalán közösséget? Miért nevezzük magunkat KÖZSÉG-nek? 158 évvel ezelőtt az emberek képesek voltak közösséget alkotni, de nem ilyen kicsit, mint amilyen a miénk lenne, hanem egy sokkal nagyobb, melyet úgy hívtak nemzet, és amiben az emberek képesek voltak ugyanazért a célért harcolni. 1848 eszméiért. Nekünk nem kellene ilyen nagy célért harcolnunk, nem kell vérünket áldoznunk. Mégsem vagyunk képesek egymást megtisztelni szinte semmilyen téren. Mégsem tudunk egyetértésben élni együtt, egy helyen. Valami zavar mutatkozik helyzetünkben. Vagy leginkább lelkünkben van zavar. Úgy hallottam az öregektől, hogy régen jó volt Náraiban

után már nem kaptak helyet a Művelődési Házban. A végén olyan is előfordult, hogy az előre meghirdetett időpontban összejöttek, aztán a Művelődési Ház vezetője közölte: ma mégsem tud helyet adni nekik, mondván kell a hely másnak, és különben is, önék is élniük kell valamiből. Ezt a fajta magatartást mélységesen sértőnek érzi, mint elmondta, nem az ingyen bor és a pogácsa hiányzik nekik, hanem a megbecsülés, amelyet úgy látszik a jelenlegi vezetés nem tud biztosítani számukra.

– Aktív korú olvasóinktól kaptuk a következő észrevételt: a község internetes honlapján szörnyülködve tapasztalta, és nemcsak őt, hanem ismerőseit is mélységesen felháborította, hogy miképpen lehetséges, és kinek a beleegyezésével készült a Művelődési Ház elektronikus levélcíme, amely így hangzik: **narai@maffia.hu** Mint elmondta, érdekelné, hogy ezt ki engedélyezte. Kíváncsian várja rá a választ, hogy ez az elnevezés miként és hogyan köthető az itt élő emberek kultúrájához, miképpen növeli identitás-tudatukat?

– A Falu Tv híryanagát is többen kritizálták, mondván többnyire a polgármester egyszemélyes szereplése a fő műsor, de unják már a 2–3 éve felvett miséket is. Arra lennének kíváncsiak, hogy mindez mennyibe kerül a falunak éves szinten.

– Többen megjegyezték, kíváncsiak lennének rá, hogy a tanító lakás mostani bérlőjének hány forintot kell fizetnie havonta, mennyi a bérleti díj összege?

– Néhányan annak adtak hangot, hogy amíg a Kossuth Lajos utcában „parkoló” vásárlásra futotta az önkormányzat kasszájából, addig az iskola fenntartására, a járdák helyreállítására már nem.

Megjegyzésként annyit fűznék hozzá, hogy a Művelődési Ház elektronikus címét már az illetékesek megváltoztatták, illetve a község honlapja arról ad tájékoztatást, hogy a Nyugdíjas Klub áprilisban újra indul.

szerkesztők

élni. Most is nagyon jó lenne ezt mondani. És rájöttem, hogy csak akkor mondhatom majd ezt, ha látom, van tenni akarás. De ehhez előbb azt kellene elérni, hogy visszatérjen az önbecsülésetek. Van önbecsülésünk? Hát akkor tegyük úgy, hogy joggal mondhatjuk ezt. Becsüljük meg magunkat annyira, hogy egy jobb, szebb, tisztább, barátságosabb, megértőbb, életrevaló közösséget építünk. Ha semmilyen érv nem elegendő ehhez, akkor legalább magunkat becsüljük meg annyira, hogy teszünk valamit azokért a dolgokért, amiket felsoroltam. Hiszem, hogy képesek vagyunk tenni a jót, a jóért. Hiszem, hogy a legközelebbi nemzeti ünnepünkre való megemlékezésen többen lesznek ott, hiszem, hogy holnap már eggyel kevesebb ember dobja el a szemetet az utcán, és hiszem, hogy egyre több derűs arcot fogok látni a buszon, az utcán. Ha felfedezünk valami jót a másokban, ne restelljünk példát venni róla. Náraiban jó emberek laknak, de szemüket por fedi. Fújuk le egymás szeméről a port, és lássuk meg, mit lehet tenni a faluért és saját magunkért. Becsüljük meg magunkat annyira, hogy egy kicsit segítünk saját tehetségünkkel a másikon. Mindenki képes erre.

Szilágyi Ákos

Rövid hírek

Farsangi buli

Az idei évben is vidám hangulatú farsangi bulin szórakozhattak fiataljaink az óvodában!

Felhívás gyermekek és felnőttek részére!

Pályázatot hirdetünk kicsiknek és nagyoknak a következő témakörökben, amelyekre hosszabb-rövidebb írásokat várunk: „**Mit jelent nekem Nárai**”, illetve „**Mit jelent nekem Ady Endre**”. A beküldött írásokat a júliusban megjelenő újságban megjelentjük, szerzőiket könyvjutalommal ajándékozunk meg! Az írásokat eljuttathatják a naraihirmondo@freemail.hu e-mail címre, illetve személyesen bármelyik szerkesztő részére, további információ pedig a 94/314-763-as telefonszámon kérhető. Szeretnénk, ha mindenki magáénak érezné a Nárai Hírmondót, hozzájárulna színvonalának emeléséhez.

szerkesztők

Kölyök-klub

A Kölyök-klub továbbra is várja régi és új tagjait (és szüleit) 0-10 éves korig minden páratlan csütörtökön 16-18 óra között a Művelődési Házban. Állandó meghívott vendégünk: Molnárné Németh Emma védőnő.

Kölyök-klub

Zsugorítsunk!

Óvodánk ingyenesen jutott 2 db műanyagflakon zsugorító készülékhez, melyeket ebben a tanévben használhatunk. Az otthon felgyülemelő palackok zsugorítását bárki könnyen elvégezheti egy rövid tájékoztatás után. A keletkezett zsugorítmányokat összegyűjtjük, az értük kapott pénzt az óvoda fejlesztésére fordítjuk. A zsugorítást mindenki otthonában végezheti a készülékkel, melyeket hazavihet. Bővebb információ: 94/312-896-os telefonszámon.

Marton Melinda

Köszönetnyilvánítás

Ezúton is megköszönjük Kovácsné Szibler Andrea mérlegképes könyvelőnek, hogy a tavalyi könyvelést és a szükséges bevallásokat is elkészítette!

Nárai Templomért Alapítvány

Tájékoztató

Az APEH-től kapott tájékoztatás szerint az alapítványunk részére felajánlott 1% adó átutalására szeptember-október hónapban kerül sor.

Nárai Templomért Alapítvány

Idén lesz az 1956-os forradalom és szabadságharc

A Katica csoport

A Zöldike csoport

50 éves évfordulója

Az 1956-os forradalom és szabadságharc 50 éves évfordulójára méltóképpen szeretnénk megemlékezni Náraiban, ezért az október elején megjelenő Nárai Hírmondó kibővített tartalommal, egy külön melléklettel jelenik meg, amelyen már most dolgozunk. Ezért szeretnénk felhívni mindenki figyelmét, hogyha bármilyen személyes élménye, idevágó története van, ossza meg velünk, hogy minél szélesebb körű tájékoztatást nyújthassunk. Végül is ezt az újságot mi írjuk magunknak. Ezenkívül szeretnénk összegyűjteni az e korból való tárgyakat, korabeli feljegyzéseket, híradásokat is, amiből egy rövid kiállítást szeretnénk megvalósítani, várjuk ezeket is. A végső cél pedig mindenképpen egy állandó helytörténeti kiállítás, a **Nárai Falumúzeum** létrehozása lesz, hogy a felnövekvő generációk megismerhessék elődeik kultúráját, mindennapjait, és a betérő idegenek is melegebb szívvel távozhasanak községünkbelől.

szerkesztők

Helyreigazítás

Előző számunkban köszönetet mondtunk az elmúlt év új véradóinak. Sajnálatos módon **Zernovác Imre** neve kimaradt a sorból. Ezúton kérjük elnézését! Neki és a régi-új véradóknak is köszönjük, hogy részt vettek az újesztendő első véradásán! Az anyakönyvi rovatban helyesen: Béri Gyula élt 85 évet.

szerkesztők

Van esély park, temetőparkoló kialakítására

A motorizáció fejlődésével egy újfajta problémával szembesült Nárai. A temetésekre ideérkezők kultúrált parkolása a mai napig nem megoldott, most azonban mutatkozik esély a változásra. Kolonics József a Hősök tere 13-as számú ingatlan tulajdonosa segítségemet kérte az ingatlan szabadpiaci forgalmi értékének meghatározásában, illetve kérte segítségemet annak értékesítése ügyében. Megjegyzem, az ingatlan a temető közelsége és központi elhelyezkedése végett kiválóan alkalmas a temető részére parkoló, és kisebb park kialakítására. A tulajdonos rajtam keresztül már elküldte értékesítési szándéknyilatkozatát az önkormányzat számára, aki jelenleg az írásos vételi szándéknyilatkozatot várja, meg-

jegyezném, hogy ez ügyben mutatkoznak jó jelek. Már elkészült az ingatlan értékképzése, így a hagyatéki tárgyalás után konkrét vételi ajánlatot kíván tenni az önkormányzat felé, amennyiben választ kap korábban felkínált szándéknyilatkozatára. Kiemelném, mutatkozik más vevő is az ingatlan után, de amennyiben az önkormányzat is élni kíván vételi jogával, akkor a községé lehet a 946 m²-es terület, amelyen egy kisebb park impozáns növényekkel, padokkal, információs táblával és a temetőparkoló is kialakítható lesz, szervesen kapcsolható a községhez. Reméljük a képviselő-testület átérzi a helyzet súlyát és a községre nézve pozitív döntés születik.

Németh Tamás

A Landhaus Nárai apartman várja vendégeit

Náraiban nincs szálláslehetőség, adja hírül a község hivatalos honlapja, a www.narai.hu, amely a „Hotel” ikon alatt említi, hogy az Eörssy-kastélyból kialakított Lovasfogadó használata szállás-helyként szünetel, tehát nem ad hírt működő szálláslehetőségről. Tettem egy próbát, és az Internet segítségével szállást szerettem volna foglalni néhány napra a községben. Legnagyobb meglepetésemre sikerült találnom egy Svájcban bejegyzett internetes portált, amely a Landhaus Nárai apartmanházat ajánlotta fel számomra. Az apartman ház a honlap tájékoztatása szerint a Petőfi u. 46 szám alatt várja vendégeit, ahol két fő részére fürdőszobás, wc-s lakrész már egy éjszakára 80 svájci frankért, vagy 55 euróért igénybe vehető. A nagyszámú fényképes bemutató alapján eldönthetem, hogy a Japán-lakrészt, vagy a Lajos-Fülöp stílusú bútorokkal berendezett lakrészt kívánom-e igénybe venni. Az apartmanban igény esetén étkezést is tudnak biztosítani, a térképpel ellátott német nyelvű programajánlóban többek közt Kőszegi, Gráci, Bécsi kirándulások mellett a büki gyógyfürdőzési és golfozási lehetőség is szerepel. Aki pedig szállást szeretne foglalni, megteheti a 94/511-788-as telefonszámon Liliane Renate Wymann és Thomas Sommerhalder tulajdonosoknál, vagy a www.landhaus-narai.ch svájci weblapon található E-mail címek egyikén.

Úgy vélem, ennek csak örülnünk kellene, hogy a svájci befektető a hazájában is aktívan hirdetett vállalkozását Náraiiban valósította meg, itt alakított ki szálláslehetőséget, hiszen ez is növeli a község turisztikai vonzerejét, öregbíti jó hírét, nem ártana tehát, ha e szálláslehetőség nagyobb nyilvánosságot kapna. Javaslatom az ille-

tékesek felé, hogy a valóságnak megfelelően korrigálják a fennálló hibát, először is vegyék fel a szállásadóval a fenti elérhetőségek valamelyikén a kapcsolatot, és egy rövid ismertetés keretében helyezték el az információt a község hivatalos honlapján.

Németh Tamás

A Nőnap és a közelgő Anyák napja alkalmával sok szeretettel köszöntjük községünk Hölgyeit, Édesanyait Vadász Imre Ferenc szavaival: „Nehéz méltónak lenni, a méltók köszöntésére!”

Bars Sári: Március 8.

Rátok gondolok én
E tavaszi napon
Édesanyám, néném,
Húgom, nőrokonom.
Tanár néni és ti
Lányok az osztályban,
Doktornő, kihez jártam.
S aki búzamezón
Kévéért hajladoz,
S akit gyárban érnek
Virradó hajnalok,
Aki hivatalban
Írógépen kopog,

Kinek forró szíve
A békéért dobog,
Sok kedves, dolgos nő
Rokon és nem rokon
Itt a mi hazánkban
S távoli tájakon,
Tirátok gondolok
A mai nőnapon,
Nélkületek szegény
Volna ez a világ-
Bókolva köszöntsön
Ibolya, hóvirág.

Ismét elutasították a Nógrádszén Kft. kutatófúrását

Mint ismeretes, a Nógrádszén Kft. már egyszer végigjárta az utat, ám a Veszprémi Megyei Bíróság új eljárás lefolytatását rendelte el az ügyben, ennek keretében, immár másodízben 2006. február végén a Veszprémi Bányakapitányság ismét elutasította a Nógrádszén Kft. lignitfúrások végzésére irányuló engedélykérelmét, tájékoztatta lapunkat Hegedűsné Koncz Margit a Veszprémi Bányakapitányság illetékese. Aki elárulta továbbá, hogy mint elsőfokú bányászati hatóság a

tárthatóságok többségének állásfoglalása alapján tiltotta meg a kutatófúrások elvégzését Nárai térségében. Figyelmeztetett, hogy a veszély még nem biztos, hogy elhárult, hiszen a döntés elleni jogorvoslat fennáll. Arra a kérdésre, hogy benyújtotta-e már a fellebbezését a Nógrádszén Kft. nem tudott válaszolni, viszont ismerve a cég kitarthatóságát, és szívósságát nem kizárt, hogy élni fog e lehetőséggel, és a bíróság előtt támadja meg az ismételt elutasító döntést.

Sport

Labdarúgás

Az újév a teremlabdarúgó-tornával kezdődött, amelyen csapatunk sikertelenül szerepelt. Az átigazolási időszakban Sáfrányos András Újperintbe távozott. A bajnoki kezdet a rossz időjárás miatt várattott magára.

Rozmán Pál
sportkör elnök

Zajlik a teke élet

Zajlik a teke élet a Néró Tekepályán. A befejezéséhez közeledik a 4x60 vegyes gurításos Nárai Kupa tekeverseny, ahol jelenleg az első helyen a Jolly, a második helyen a Metabond, a harmadik helyen az Erotika csapata áll. Tervbe vettük, hogy a Perenyén zajló hasonló versenysorozat 1-3. helyezett csapatainak és a Nárai Kupa 1-3. helyezett csapatainak részvételével megrendezzük az Amatőr Bajnokok Kupáját.

Az idei Megyei I. osztályú tekebajnokságban a Néró TC zsinórban a 13. mérkőzését is megnyerte. Az elmúlt évi megyei bajnokságban mind-

össze 1 ponttal lemaradva a második helyen végzett csapatunk. Az élmezőny a következő: 1. Vasjármű TK 38 pont, 2. Néró TC, Nárai 37 pont, 3. Elektromos SE 32 pont.

10 évvel ezelőtt, 1996 szeptemberében nyitotta meg kapuit ismét a felújított, automatizált Néró Tekepálya. A 10 éves jubileumot az augusztusban megrendezésre kerülő meghívásos tekeversennyel ünnepli meg csapatunk.

Megfelelő számú nevezés esetén szeretnénk megrendezni még az idei nyáron a Nárai Község Utcák - Terek Bajnokságát, melyre várunk minden érdeklődőt. Női versenyzők nevezésére is számítunk.

A diákolimpia B korcsoportjában megrendezett megyei, majd a területi döntőt teke sportágban Stieber Noémi, a szombathelyi Zrínyi Ilona általános iskola tanulója (képünkön) nyerte meg, ezzel biztosította helyét az április 2-án Budapesten, a Ferencvárosi Torna Club tekepályáján megrendezésre kerülő országos döntőben.

Stieber Tiborné
szakosztályvezető

Közérdekű információk

Polgármesteri Hivatal ügyfélfogadási rendje:

hétfő: 13⁰⁰ – 16⁰⁰
kedd: 8⁰⁰ – 16⁰⁰
szerda: 13⁰⁰ – 16⁰⁰
péntek: 8⁰⁰ – 12⁰⁰

A Plébánia elérhetőségei:

A plébánia új telefonszáma: 06-70/772-4669
A plébános mobiltelefonszáma: 06-70/366-5812
A Püspöki Hivatal telefonszáma: 06-94/312-056

Felnőtt háziorvosi rendelés:

Szombathelyi rendelő: 94/314-128,

Ügyelet: 94/311-100

hétfő: 8⁰⁰ – 10⁰⁰ Szombathely
10⁰⁰ – 12⁰⁰ Nárai
kedd: 13⁰⁰ – 18⁰⁰ Szombathely
szerda: 14⁰⁰ – 17⁰⁰ Nárai
csütörtök: 9⁰⁰ – 12⁰⁰ Nárai
péntek: 8⁰⁰ – 12⁰⁰ Szombathely

Gyermekorvosi rendelés:

Szombathelyi rendelő: 94/314-426,

Ügyelet: 94/331-008

hétfő: 14³⁰ – 18⁰⁰ Szombathely
kedd: 8⁰⁰ – 10⁰⁰ Nárai
10⁰⁰ – 12⁰⁰ Szombathely

szerda: 14³⁰ – 17⁰⁰ Szombathely
csütörtök: 8⁰⁰ – 12⁰⁰ Szombathely
péntek (páratlan): 8⁰⁰ – 11⁰⁰ Szombathely
péntek (páros): 13⁰⁰ – 16⁰⁰ Szombathely
Tanácsadás: hétfő: 13⁰⁰ – 14³⁰ (Szombathely)
szerda: 13⁰⁰ – 14³⁰ (Szombathely)

Gyógyszertári nyitva tartás:

hétfő: 10⁰⁰ – 12⁰⁰
kedd: 9⁰⁰ – 10⁰⁰
csütörtök: 10⁰⁰ – 12⁰⁰

Művelődési Ház nyitva tartás:

hétfő: 16⁰⁰ – 20⁰⁰
szerda: 16⁰⁰ – 20⁰⁰
péntek: 16⁰⁰ – 20⁰⁰
szombat: 16⁰⁰ – 20⁰⁰